

ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ
CEZA HUKUKU GENEL HÜKÜMLER DERSİ
FİNAL SINAVI
12.06.2023, Saat 14.30

SORULAR VE CEVAPLARI

I. OLAY: Yargıtay 12. Ceza Dairesi'nin 15.11.2022 tarihli ve E. 2021/306, K. 2022/8609 sayılı kararına konu olan olayda; A'ya ait koyun sürüsünün çobanlığını yapan Ç'nin, sürüyü gece vaktinde yerleşim bölgesi dışında, asfalt kaplama, düz yol çizgisi ile bölünmüş, iki yönlü, azami hız sınırınının 110 km/saat olduğu, aydınlatmanın bulunmadığı devlet karayolunda karşıdan karşıya geçirmeye çalıştığı sırada, B, sevk ve idarisindeki araçla koyunlara çarpar. Bunun üzerine B ile araçtaki yolcular D ve E araçtan iner. Evi karayolu yakınında bulunan K de yardım için olay mahalline gelir. Karayolunda aracıyla seyir halinde olan diğer sürücü S, yol üzerinde bulunan hayvanlara çarpmamak için sola doğru direksiyon manevrası yapar; ancak bu sırada yol kenarında bulunan Ç, B, D, E ve K'ye çarpar. Ç ve B, olay mahallinde ölür, D ve K ise basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek şekilde yaralanır.

Soru 1. Bu olayda, B ile Ç'nin ölümünden ve D ile K'nin yaralanmasından dolayı S'nin sorumluluğunu belirleyiniz.

Cevap 1. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na göre, yaya yolu ayrılmamış karayolunda, taşıt yolu kenarı ile şev başı veya hendek iç üst kenarı arasında kalan kısmı ifade eden **banket**, olağan olarak yayalar tarafından ve hayvanların getirilip götürülmesinde kullanılabilir (m. 3, "Banket" tanımı).

Karayolu kenarında hayvan götürüp getirme işi ancak on üç yaşını tamamlamış olan kişiler tarafından yapılabilir (2918 s. Kanun, m. 37, f. 1).

"Karayollarının belirli kesimlerinde, bu yollardan faydalanma zorunda olan **hayvan sürücülere, hayvanlarını veya hayvan sürülerini gidiş yönünde yolun en sağından ve en az genişlik işgal ederek ve imkan olduğunda taşıt yolu dışından götürmek zorundadırlar.**" (2918 s. Kanun, m. 46, f. 3).

"Taşıt yolunu kullanmak zorunda olan hayvan sürü ve kümelerini sevk ve idare edenler yönetmelikte belirtilen usul ve şartlara uymak zorundadırlar." (2918 s. Kanun, m. 69, f. 3).

"Taşıt yolunu kullanmak mecburiyetinde kalan hayvan sürücüsü ve kümelerini sevk ve idare edenler;

1) **Sürü veya kümelerin boyunu 30 metreden kısa tutmak,**

2) Boyu 30 metreyi aşan sürü veya kümeleri kısımlara ayırmak ve ayrılan kısımlar arasında en az 30 metre uzunlukta açıklıklar bırakmak,

3) Sürü ve kümelerin, tünellerden geçirilmesinde; gece ve gündüz oluşuna göre her iki taraftan 150 metre mesafedeki kırmızı ışık veya kırmızı bezle, bunların olmaması halinde beyaz bezle

işaret verilip, tünele yaklaşan araçların durdurulmasını sağlamak ve bu işaretleri geçiş tamamlanıncaya kadar devam ettirmek,

4) Taşıt yolunun en sağ şeridinde bulunmak ve bu şeridin mümkün olan en az genişlikte bir kısmını işgal etmek,

zorundadırlar.” (Karayolları Trafik Yönetmeliği, m. 139, bent b)

2918 s. Kanunda ve Karayolları Trafik Yönetmeliğinde, hayvan sürülerinin karayolunda karşıdan karşıya ne suretle geçirileceğini dair açık bir hüküm bulunmamaktadır. Karayolları Trafik Yönetmeliği, m. 139, bent b, alt bent 3 hükmünün karayolu üzerinde karşıdan karşıya geçirme sırasında uygulanabileceğini düşünmekteyiz.

Karara konu teşkil eden olayda, çoban Ç'nin sevk ve idaresindeki koyun sürüsünü karayolunda karşıdan karşıya geçirirken ve keza, sürücü B'nin bu sürüye çarpması bağlamında karayolu trafik düzenine ilişkin herhangi bir kuralı ihlal edip etmediğine dair bilgi de bulunmamaktadır.

Birinci sorunun cevabı bağlamında tartışma konusu yapılması gereken husus, bu kaza sonrasında yol kenarında toplanan kişilere ikinci sürücü S'nin çarpması sonucu meydana gelen ölüm ve yaralanmalardan dolayı sorumlu tutulup tutulamayacağına, tutulacaksa ne suretle sorumlu tutulacağına ilişkindir.

İkinci sürücü S'nin yol kenarında bulunan kişilere çarpmıştır. Bu kişiler, yol üzerinde değildir. Bu ikinci kaza da gece vaktinde, yerleşim bölgesi dışında, aydınlatmanın bulunmadığı devlet karayolu üzerinde gerçekleşmiştir. Kararda, ikinci sürücü S'nin herhangi bir trafik kuralını ihlal edip etmediği konusunda bilgi bulunmamaktadır. Şayet S'ye sevk ve idaresindeki aracı kullanması bağlamında izafe edilen herhangi bir trafik kuralı ihlali mevcut değilse, bu trafik kazasından ve gerçekleşen ölüm ve yaralanmalardan dolayı ceza hukuku sorumluluğu cihetine gidilemez. Bu durumda, taksirli suça ilişkin haksızlığın gerçekleşmediğini kabul etmek gerekir. Buna karşılık, örneğin araç azami hız sınırının üzerinde bir hızla seyretmekte ise, aracın lambaları yanmıyorsa veya fren sistemi arızalı ise, araç sürücüsü S'nin objektif özen (dikkat ve özen) yükümlülüğüne aykırı hareket etmiş olduğunu ve dolayısıyla, taksirle ölüme ve yaralamaya sebebiyet verme suçlarına ilişkin haksızlığın gerçekleşmiş olduğunu kabul etmek gerekir. Bu ikinci ihtimalde S, sevk ve idaresindeki aracı gece vakti ve aydınlatması olmayan bir yolda kullanırken, bir kazaya sebebiyet verebileceğini öngörür. Ancak, kendi yeteneklerine güvenerek aracı kullanmaya devam eder. Bu durumda S'nin meydana gelen ölüm ve yaralanmalar bağlamında **bilinçli taksirinin** varlığını kabul etmek gerekir. Buna karşılık, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırı bir surette araç kullanmaya devam eden S şayet bu şekilde araç kullanmasıyla bir başkasının ölümüne veya yaralanmasına sebebiyet verebileceğini öngörmemiş ise, meydana gelen ölüm ve yaralanmalar bağlamında **bilinçsiz taksirinin** varlığını kabul etmek gerekir.

Olayda birden fazla kişi öldüğü ve yaralandığı için, taksirle ölüme sebebiyet verme suçuna ilişkin **özel ictima kuralını** uygulayarak, S hakkında bilinçli veya bilinçsiz taksirle ölüme sebebiyet vermeden dolayı bir cezaya hükmetmek ve bu cezayı TCK, m. 85, f. 2 hükmüne istinaden artırmak gerekir.

Soru 2. Ç, hayatını kaybetmemiş olsaydı, B'nin ölümü ile D ve K'nin yaralanmasından dolayı sorumlu tutulabilir miydi? Açıklayınız.

Cevap 2. Çoban Ç, ikinci sürücü S'nin çarpması sonucu öldüğü için, somut olay bağlamında ceza sorumluluğunu tartışmaya gerek yoktur. Ç hayatını kaybetmemiş olsaydı, her iki trafik kazası bakımından da sorumluluğunu tartışmak gerekirdi.

Birinci sorunun cevabında belirtildiği gibi, kararda, çoban Ç'nin sevk ve idaresindeki koyun sürüsünü karayolunda karşıdan karşıya geçirirken karayolu trafik düzenine ilişkin herhangi bir kuralı ihlal edip etmediğine dair bilgiye yer verilmemiştir.

İkinci sorunun cevabı bağlamında tartışma konusu yapılması gereken husus, bu kaza sonrasında yol kenarında toplanan kişilere ikinci sürücü S'nin çarpması sonucu meydana gelen ölüm ve yaralanmalardan dolayı Ç'nin sorumlu tutulup tutulamayacağına ilişkindir.

Şayet çoban Ç, sevk ve idaresindeki koyun sürüsünü karayolunda karşıdan karşıya geçirirken karayolu trafik düzenine ilişkin herhangi bir kuralı ihlal etmemiş ise, gerekli tedbirleri almış ise, buna rağmen, örneğin bir başkasının trafik kuralı ihlaline bağlı olarak gerçekleşen trafik kazası sonucunda meydana gelen ölüm ve yaralanmalardan dolayı bu kişinin ceza hukuku sorumluluğu söz konusu olamaz.

Buna karşılık, gerekli tedbirleri almadan, sevk ve idaresindeki koyun sürüsünü karayolunda karşıdan karşıya geçirmeye çalışan Ç'nin, karayolu trafik düzenine ilişkin kural ihlali gerçekleştirmiş, yani objektif özen (dikkat ve özen) yükümlülüğüne aykırı hareket etmiş olduğunu kabul etmek gerekir. Ç'nin bu dikkatsiz ve özensiz hareketi ile ikinci sürücü S'nin yol kenarında toplanan kişilere çarpması sonucu meydana gelen ölüm ve yaralanmalar arasında nedensellik bağı bulunduğunu kabul etmek gerekir.

Zira, nedensellik bağı, icra edilen fiil ile gerçekleşen netice arasındaki doğal ilişkiyi ifade etmektedir. İcra edilen fiil ile gerçekleşen netice arasında nedensellik bağının mevcudiyeti sorumluluk için şart olmakla birlikte, yeterli değildir. Gerçekleşen neticeden sorumluluk için, ayrıca bu neticenin kişiye objektif olarak isnat edilebilir olması gerekir. Objektif isnadiyet, bir değerlendirmeyi gerekli kılmaktadır.

Gerçekleşen neticenin bir kişiye objektif olarak isnat edilebilmesi için, bu kişinin fiilinin hukuk düzenince kabul edilmeyen bir tehlikeye neden olması ve gerçekleşen neticenin münhasıran bu tehlike kaynaklı olması gerekir. Şayet bu neticenin gerçekleşmesi üzerinde bilahare gerçekleşen doğal bir olay veya bir başkasının bilahare işlediği hukuka aykırı bir fiil etkili olmuş ise, bu netice, ilk fiili gerçekleştiren kişiye objektif olarak isnat edilemez.

Bu itibarla, şayet ikinci sürücü S, sevk ve idaresindeki aracı kullanma bakımından bir trafik kuralı ihlal etmiş, objektif özen (dikkat ve özen) yükümlülüğüne aykırı olarak araç kullanmış ve bunun sonucunda yol kenarında toplanan kişilere çarpmış ise, bu çarpma sonucu meydana gelen ölüm ve yaralanmalar, ilk fiili işleyen Ç'ye objektif olarak isnat edilemez.

Buna karşılık, şayet ikinci sürücü S, sevk ve idaresindeki aracı kullanma bakımından bir trafik kuralı ihlal etmemiş, objektif özen (dikkat ve özen) yükümlülüğüne aykırı hareket etmemiş ve buna rağmen, karanlıkta yol üzerinde bulunan koyunlara çarpmamak için manevra yaparak yol kenarında toplanan kişilere çarpmış ise, bu çarpma sonucu meydana gelen ölüm ve yaralanmaların, ilk fiili işleyen Ç'ye objektif olarak isnat edilebilir olduğunu kabul etmek gerekir.

II. OLAY: Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin 18.01.2022 tarihli ve E. 2021/7561, K. 2022/312 sayılı Kararına konu olan olayda; İstanbul'da bir İlçe Belediyesinde imardan sorumlu Belediye Başkan Yardımcısı olan A, yaptığı denetimle Belediyeye ait "MAKS" ("Mekansal Adres Kayıt Sistemi") isimli bilişim sistemine kaçak olarak girildiğini ve çeşitli taşınmazlarla ilgili olarak yapı ruhsatı düzenlendiğini tespit eder. Bunun üzerine, düzenlenen ruhsatları iptal eder ve sisteme yetkisiz olarak girenler hakkında suç duyurusunda bulunur.

Bu durumdan rahatsız olan B ve C, müteaddit defa, farklı günlerde silah göstermek suretiyle, A'ya gözdağı vermek isterler.

B ve C ayrıca, A'ya gerekli dersi vermek için D'den yardım isterler. D de bu konuda E ile görüşür. Para karşılığında işi yapmayı kabul eden E, bir araya geldiği C ve D ile A'nın yirmi gün işe gelemeyecek şekilde **yaralanması hususunda anlaşılır.**

Sonrasında C ve E birlikte belediyeye giderler. C, üzerinde bulunan ve binaya girerken kontrol noktasında bir şekilde gizlediği tabancayı içeride E'ye verir. E, tanımadığı A'ya, F'nin işaret etmesi üzerine, **arkadan ayaklarını hedef alarak ateş eder.** Güvenlik görevlilerinin olaya müdahalesine rağmen E, **A'ya doğru ateş etmeye devam eder.** Başından isabet alarak yaralanan A, hastaneye kaldırılır ve yapılan müdahalelere rağmen bir gün sonra hayatını kaybeder.

Soru 3. Olayda işlenen suçları, fail ve mağdurlarını, varsa nitelikli hallerini göstererek tespit ediniz.

Soru 4. Olayda iştirak halinde işlenen suçlarla ilgili olarak suç ortaklarının iştirak statülerini belirleyiniz ve A'nın ölümünden dolayı sorumluluklarını tartışınız.

Cevap 3 ve 4. Somut olayda belediyeye ait bilişim sistemine girilmiş, sisteme veri yüklenmiş ve bu verilere dayalı olarak yapı ruhsatıyesı düzenlenmiştir.

Bu itibarla olayda, önce **birinci suç** olarak, kimliği belirsiz olan kişiler tarafından **bilişim sistemine girme** (TCK, m. 243, f. 1) suçu işlenmiştir. Bu suçun mağduru, bilişim sisteminin sahibi belirli bir kişi olabilir. Ancak olayda bilişim sistemi belediye tüzel kişiliğine ait olduğu için, bu suçun mağduru, toplumu oluşturan herkestir. Belediye tüzel kişiliği, bu suçtan zarar gören sıfatını taşımaktadır.

Olayda **ikinci suç** olarak, belediye tüzel kişiliğine ait bilişim sistemine **veri yerleştirmek** suretiyle TCK, m. 244, f. 2'de tanımlanan **sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme** suçu işlenmiştir. Bu bilişim sistemi belediye tüzel kişiliğine ait olduğu için, bu suçun mağduru, toplumu oluşturan herkestir. Belediye tüzel kişiliği, bu suçtan zarar gören sıfatını taşımaktadır.

Belediye tüzel kişiliğine ait bilişim sistemine yüklenen bu verilere istinaden çok sayıda yapı ruhsatıyesı düzenlenmiştir. Yapı ruhsatıyesı, resmi belgedir. Bu nedenle olayda **üçüncü suç** olarak ayrıca çok sayıda **resmi belgede sahtecilik** suçu işlenmiştir. Bu suç, kamu görevlileri tarafından işlenmiştir (TCK, m. 204, f. 2). Sadece bilişim sistemine veri yüklemekle bu suç oluşmaz. Bilişim sistemine veri yüklenmesi, bu suç bakımından hazırlık hareketidir.

Bu suçların işlenmekte olduğundan haberdar olmayan belediye yetkilileri, düzenlenen yapı ruhsatıyelerine ilişkin belgeleri imzalamakla, çok sayıda resmi belgede sahtecilik suçunun icrası sürecinde **araç** durumuna irca edilmişlerdir. Bu durumda resmi belgede sahtecilik suçlarının işlenmesi bağlamında **dolaylı faillik** söz konusudur.

Bütün bu suçlar müteaddit defa işlenmiştir. Dolayısıyla her üç suç bakımından **zincirleme suç** (TCK, m. 43, f. 1) hükümlerini uygulamak gerekir.

Olayda **dördüncü suç** olarak B+C, A'ya karşı **tehdit** (TCK, m. 106, f. 1, birinci cümle) suçu işlenmiştir. Bu suç **silahla** işlenmiştir. Nitelikli unsur (TCK, m. 106, f. 2, bent a). Bu **suç, birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmiştir.** Nitelikli unsur (TCK, m. 106, f. 2, bent c).

Bu suç, B ve C tarafından **müşterek fail** sıfatıyla işlenmiştir. Her ikisi de fiilin işlenişi üzerinde müşterek hakimiyet kurmuştur (TCK, m. 37, f. 1).

Bu suç, aynı kişiye karşı müteaddit defa işlendiği için, **zincirleme suç** (TCK, m. 43, f. 1) hükümlerini uygulamak gerekir.

Olayda **beşinci suç** olarak B+C+D+E+F, A'ya karşı **kasten yaralama** (TCK, m. 86, f. 1) suçu işlemişlerdir. Bu suç **silahla** işlenmiştir. Nitelikli unsur (TCK, m. 86, f. 3, bent e). Bu **suç, kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle işlenmiştir**. Nitelikli unsur (TCK, m. 86, f. 3, bent c).

Bu suçun icrası bakımından E, C ve F, **müşterek faildirler**. Her üç suç ortağı fiilin işlenişi üzerinde müşterek hakimiyet tesis etmişlerdir (TCK, m. 37, f. 1).

Bu suçun icrası bakımından B ve C, önce D'yi azmettirmiş ve bilahare D ile birlikte her üçü E'yi azmettirmiştir. Bu itibarla, B, C ve D, kasten yaralama suçunun **azmettireni** olarak sorumlu tutulmalıdırlar (TCK, m. 38). C'nin, kasten yaralama suçunun faili olduğunu göz önünde bulundurmak gerekir. **Failliğin şerikliğe nazaran asliliği** kuralı gereğince C hakkında bu suçun müşterek faili sıfatıyla ceza tayin etmek gerekir.

E'nin Aya ayaklarını hedef alarak ateş etmeye başlamasına rağmen, güvenlik görevlilerinin olaya müdahalesi üzerine de ateş etmeye devam eder ve A, başından isabet alarak ölür. Olayın cereyan biçimine göre, E, güvenlik görevlilerinin müdahalesine rağmen A'ya hedef gözetmeksizin ateş etmeye devam etmiştir. Bu nedenle, suçun icrası sırasında E'nin kastı değişmiştir.

Bu durumda, olayda **altıncı suç** olarak E, A'ya karşı **kasten öldürme** (TCK, m. 86, f. 1) suçu işlemiştir. E, bu suçu **olası kastla** işlemiştir. Bu **suç, kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle işlenmiştir**. Nitelikli unsur (TCK, m. 82, f. 1, bent g).

Bu durumda **geçitli suç** söz konusu olduğu için, E hakkında ayrıca kasten yaralama suçundan dolayı cezaya hükmetmek gerekmeyecektir.

Bu netice karşısında, beşinci suç olan **kasten yaralama suçunun** diğer ortakları hakkında bu suçun **neticesi sebebiyle ağırlanmış halinden** (TCK, m. 87, f. 4) dolayı cezaya hükmetmek gerekir.

E, söz konusu suçu **para karşılığında** işlemeyi kabul etmiştir. E'nin bu suçu işlemesi için mutabık kalınan para şayet kendisine verilmiş ise, bu paranın müsaderesine hükmetmek gerekir (TCK, m. 55). Para karşılığında işlenmesi kararlaştırılan suç işlenmiş olmakla birlikte, mutabık olunan para henüz E'ye ödenmemiş ise, müsadere hükümleri uygulanmaz. Bir suçun işlenmesi dolayısıyla faile ve diğer suç ortaklarına kısmen de olsa verilen para ile ilgili olarak müsadere kararı verilebilir.

Soru 5. Daha önce kasten yaralama suçunu işlemesi sebebiyle hapis cezasına mahkûm olmuş ve bu cezanın infazı sürecinde denetimli serbestlik uygulamasıyla infaz kurumundan salıverilmiş olan E hakkında tekerrür hükümlerinin uygulanabilirliğini tartışınız.

Cevap 5. E, daha önce işlemiş bulunduğu kasten yaralama suçu dolayısıyla hapis cezasına mahkûm olmuş, bu cezanın infazı sürecinde ceza infaz kurumuna girmiş ve denetimli serbestlik uygulamasıyla infaz kurumundan salıverilmiştir (İnfaz K, m. 105/A). E, ikinci suçu işlediği sırada hükümlü olduğu için, hakkında tekerrür hükümlerinin uygulanması gerekir. 5237 sayılı TCK hükümlerine göre, tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için, ikinci suçun işlendiği sırada kesinleşmiş mahkûmiyetin varlığı yeterlidir; mahkûm olunan cezanın infaz edilmiş olması gerekmemektedir (m. 58, f. 1) Önceki mahkûmiyete ilişkin cezanın infazı

tamamlandığında ise belli süre içinde ikinci suçun işlenmesi halinde yine tekerrür hükümleri uygulanabilmektedir (m. 58, f. 2).

5237 sayılı TCK hükümlerine göre, 765 sayılı mülga TCK'den farklı olarak, tekerrür halinde ceza artırılmamakta, ilk defa suç işleyen hükümlülere nazaran koşullu salıverilmenin şartları ağırlaştırılmakta ve cezanın infazı tamamlandıktan sonra da mükerrir hakkında birer yıl aralıklarla uzatılabilecek şekilde ve azami beş yıl süreyle denetimli serbestlik tedbiri uygulanmaktadır.

III. OLAY: Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin 22.3.2023 tarihli ve E. 2022/687, K. 2023/1222 sayılı kararına konu olan olayda; A ve B, inşaat malzemesi çalmak amacıyla gündüz vakti bir araçla, C'nin sahibi olduğu inşaat firmasına ait şantiyeye gelirler.

İnşaat ustabaşı olarak çalışan D, kısa bir süre önce aynı marka ve renkte bir araçla, şantiyeden kablo çalmaya çalışıldığı için, araçtakilerin yine kablo çalmak niyetiyle geldiğini düşünerek, konteynerde dinlenmekte olan gece bekçisi G'yi telefonla arar ve durumdan haberdar eder. D ayrıca, bağırarak A ve B'yi uyarır. Bunun üzerine B, pompalı av tüfeğiyle etkili mesafeden D'yi hedef alarak iki el ateş eder. D, vücudunun çok yerine isabet eden saçma taneleri nedeniyle yaşamını tehlikeye sokacak şekilde yaralanır ve sonrasında acil ameliyata alınarak kurtarılır.

Bu gelişmeler üzerine yakalanabileceklerini düşünen A ve B, herhangi bir şey almadan araçlarıyla birlikte şantiyeden uzaklaşırlar.

Bu olaya ilişkin soruşturma sürecinde olay mahallinde bulunan iki adet av tüfeği kartuşunun, A'nın evinde yapılan aramada el konulan av tüfeğine ait olduğu tespit edilir. H ise, av tüfeğinin kendisine ait olduğunu iddia eder.

Soru 6 Bu olayda işlenen suçları, fail ve mağdurlarını, varsa nitelikli hallerini göstererek tespit ediniz.

Soru 7. Olayda işlenen suçlarla ilgili olarak teşebbüs hükümlerinin uygulanabilirliğini tartışınız.

Soru 8. Olayda iştirak halinde işlenen suçlarla ilgili olarak suç ortaklarının sorumluluk statülerini belirleyiniz.

Soru 9. Olayda işlenen suçlarla ilgili olarak içtima hükümlerinin uygulanabilirliğini tartışınız.

Cevap 6 ilâ 9. A ve B, hırsızlık amacıyla da olsa C'nin sahibi olduğu inşaat firmasına ait şantiyeye gelmişler se de, hırsızlık suçunun icrasına henüz başlamamışlardır. Bu ana kadarki hareketleri başka bir suç oluşturuyorsa, sadece bu suçtan dolayı sorumlu tutulmaları gerekir. Bir inşaat firmasına ait şantiye, işyeridir. TCK hükümlerine göre, başkasına ait işyerine izinsiz olarak girme halinde de **konut dokunulmazlığının ihlali** suçu oluşur (m. 116, f. 2). İnşaat şantiyesi, "açık bir rızaya gerek duyulmaksızın girilmesi mutata olan" bir işyeri değildir.

Bu suç, **silahla** ve **birden fazla kişi tarafından birlikte** işlenmiştir: Nitelikli unsurlar (TCK, m. 119, f. 1, bent a ve c).

Bu suçun işlenmesi bakımından A ve B'yi **müşterek failer** olarak sorumlu tutmak gerekir (TCK, m. 37, f. 1).

Ancak belirtmek gerekir ki, uygulamamızda hırsızlık amacıyla konuta girilmiş olmasına rağmen, herhangi bir şey alınmadan olay mahallinden uzaklaşmış ise, tamamlanmış **konut**

dokunulmazlığının ihlali suçunun yanı sıra, **teşebbüs aşamasında kalmış hırsızlık** suçundan dolayı mahkûmiyet hükmü kurulmaktadır.

Bu olayda yağma suçu söz konusu değildir. B, şantiyede bulunanları korkutarak mal almak amacıyla değil, şantiyede çalışanlar tarafından fark edilmiş olmaktan ve dolayısıyla herhangi bir şey alamamaktan dolayı duydukları öfkenin etkisiyle ateş etmiştir. Bu suretle A ve B D'ye karşı **kasten öldürme** suçunu işlemiştir.

Kasten öldürme suçu, **bir suçu işleyememekten dolayı duyulan infiale işlenmiştir**: Nitelikli unsur (TCK, m. 82, f. 1, bent i).

Şayet B'nin şantiyede bulunanların direncini kırmak amacıyla silahla ateş etmiş ise, D'yi hedef alarak ve dolayısıyla öldürme kastıyla ateş ettiği için, bu durumda **kasten öldürme suçunun bir başka suçun işlenmesini kolaylaştırmak amacıyla işlendiğini** kabul etmek gerekir: Nitelikli unsur (TCK, m. 82, f. 1, bent h).

D ölmediği için kasten öldürme suçu teşebbüs aşamasında kalmıştır.

Bu suçun işlenmesi bakımından silahla ateş eden B'yi ve bu sırada aracı kullanmakta olan A'yı fiilin işlenişi üzerinde müşterek hakimiyet tesis ettikleri için **müşterek failer** olarak sorumlu tutmak gerekir (TCK, m. 37, f. 1).

Bu ihtimalde teşebbüs aşamasında kalmış yağma suçundan söz edilemez. Ancak uygulamamızda, bu durumda hem **bir başka suçun işlenmesini kolaylaştırmak amacıyla kasten öldürme suçunun** hem de tamamlanmış veya teşebbüs aşamasında kalmış **yağma suçunun** oluştuğu kabul edilerek **iki ayrı mahkûmiyet** hükmü kurulmaktadır.

Bu ihtimalde yağma suçunun da oluştuğu kabul edilecek olursa, bu suç, a) **silahla**, b) **birden fazla kişi tarafından birlikte** ve c) **işyerinde** işlenmiş olduğunu da kabul etmek gerekir: Nitelikli unsurlar (TCK, m. 149, f. 1, bent a, c, d).

Uygulamamızda olduğu gibi bu durumda yağma suçunun da oluştuğu kabul edilecek olursa, söz konusu suç teşebbüs aşamasında kalmıştır.

Uygulamamızda olduğu gibi bu durumda yağma suçunun da oluştuğu kabul edilecek olursa, Bu suçun işlenmesi bakımından da silahla ateş eden B'yi ve bu sırada aracı kullanmakta olan A'yı fiilin işlenişi üzerinde müşterek hakimiyet tesis ettikleri için **müşterek failer** olarak sorumlu tutmak gerekir (TCK, m. 37, f. 1).

Olayda başlangıçta (teşebbüs aşamasında kalmış) hırsızlık suçunun oluştuğunun ve bilahare bu suçun yağmaya dönüştüğünün kabulü halinde, **geçitli suç** söz konusu olacağı için A ve B hakkında hırsızlık suçundan dolayı ayrıca mahkûmiyet hükmü kurmamak gerekir.

Keza, uygulamamızda olduğu gibi bu durumda yağma suçunun da oluştuğu kabul edilecek olursa, yağma suçunun **işyerinde işlenmesi** bu suç bakımından bir nitelikli unsur oluşturduğu için (TCK, m. 149, f. 1, bent d), ayrıca konut dokunulmazlığını ihlal suçundan dolayı cezaya hükmetmemek gerekir.

Soru 10. Olayda işlenen suçlarla ilgili olarak müsadere hükümlerinin uygulanabilirliğini tartışınız.

Cevap 10. Bu olayda A'nın evinde yapılan aramada bulunan ve el konulan av tüfeği suçun işlenmesinde kullanılan silahtır. Bu nedenle müsadere edilmesi gerekir (TCK, m. 54). Tüfeğin kendisine ait olduğunu iddia eden H'nin bu iddiasına itibar edilerek müsadereye hükmetmekten sarfinazar edebilmek için, bu silahla ilgili olarak H'ye ait yivsiz av tüfeği ruhsatının bulunması

ve H'nin bu silahı meşru bir amaç için kullanmak üzere A'ya verdiğinin açıklığa kavuşturulması gerekir.

Suçun işlenmesinde kullanılan aracı müsadere edilebilip edilemeyeceği hususunda TCK, m. 54, f. 3 hükmünü göz önünde bulundurmak gerekir:

“Suçta kullanılan eşyanın müsadere edilmesinin işlenen suça nazaran daha ağır sonuçlar doğuracağı ve bu nedenle hakkaniyete aykırı olacağı anlaşıldığında müsadereesine hükmedilmeyebilir.”

Olayda kullanılan otomobilin müsadere edilmesi, değeri itibarıyla orantısızlık oluşturur.

Soru 11. **A, daha önce işlemiş olduğu dolandırıcılık suçundan dolayı 3 yıl 4 ay hapis cezasına mahkûm olmuş ve bu cezanın infazı sürecinde pandemi şartları dolayısıyla serbest bırakılmış birisidir. Bu durumun A'nın daha önce mahkûm olduğu cezanın infazı ve ayrıca, söz konusu olayda işlediği suçlardan dolayı hakkında hükmolunacak ve uygulanacak yaptırımlar bakımından etkilerini açıklayınız.**

Cevap 11. İnfaz sistemimize göre, kasıtlı suçlardan toplam üç yıl veya daha az hapis cezasına mahkûm olanlar, açık ceza infaz kurumunda tutulmaktadır (5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun [İnfaz Kanunu], m. 14, f. 2). 7242 sayılı Kanunla İnfaz Kanununa eklenen geçici m. 9 hükümlerine göre, açık ceza infaz kurumunda bulunan hükümlüler, “izinli” sayılarak infaz kurumlarından tahliye edilmişlerdir. A, izinli olarak ceza infaz kurumu dışında iken bu suçu işlediği için önceki cezasını çekmek üzere tekrar ceza infaz kurumuna alınacaktır.

A, “izinli” iken daha sonra işlediği suçlar da kasıtlı suçlar olduğu için, bu suçlardan dolayı mahkûm olacağı cezaların infazında mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanacaktır.

Soru 12. **B, daha önce işlemiş olduğu konut dokunulmazlığını ihlal suçundan dolayı 1 yıl 3 ay hapis cezasına mahkûm olmuş ve bu cezası ertelenmiş olmakla hakkında denetimli serbestlik tedbiri uygulanan biridir. Bu durumun B'nin daha önce mahkûm olduğu cezanın infazı ve ayrıca, söz konusu olayda işlediği suçlardan dolayı hakkında hükmolunacak ve uygulanacak yaptırımlar bakımından etkilerini açıklayınız.**

Cevap 12. İşlediği suçtan dolayı iki yıl veya daha az süreyle hapis cezasına mahkûm edilen kişinin cezasının ertelenmesine hükmedilebilir. Cezası ertelenen hükümlü hakkında, bir yıldan az, üç yıldan fazla olmamak üzere, bir denetim süresi belirlenir. Hükümlünün denetim süresi içinde kasıtlı bir suç işlemesi halinde; ertelenen cezanın kısmen veya tamamen infaz kurumunda çektirilmesine infaz hâkimliğince karar verilir (TCK, m. 51). Somut olayda 1 yıl 3 ay hapis cezası ertelenmiş olan B, daha sonra kasıtlı suç işlediği için ertelenen cezası kısmen veya tamamen infaz kurumunda çektirilecektir. Sonradan işlediği suçlardan dolayı da mahkûm olacağı hapis cezalarının ertelenmesine artık hükmedilemeyecektir. Ayrıca, B'nin denetim süresi zarfında işlediği suçlar da kasıtlı suçlar olduğu için, bu suçlardan dolayı mahkûm olacağı cezaların infazında mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanacaktır.

Soru 13. **Şayet B, daha önce işlemiş olduğu konut dokunulmazlığını ihlal suçundan dolayı mahkûm olduğu ceza ile ilgili olarak belirlenmiş olan denetim süresi geçtikten sonra karara konu olan olaydaki suçları işlemiş olsaydı; bu durumun**

söz konusu olayda işlenmiş bulunduğu suçlardan dolayı hakkında hükmolunacak ve uygulanacak yaptırımlar bakımından etkilerini açıklayınız.

Cevap 13. Hapis cezasına mahkûm olan ve bu cezanın ertelenmesine hükmedilen hükümlünün denetim süresi geçtikten sonra işlediği yeni suçların hepsi kasıtlı suç olduğu için, bu suçlardan dolayı mahkûm olacağı cezaların infazında mükerrirlere özgü infaz rejimi uygulanacaktır. Zira, 5237 sayılı TCK hükümlerine göre, cezası ertelenen hükümlünün denetim süresini iyi halli olarak geçirmesi halinde, **cezası infaz edilmiş sayılmaktadır** (m. 51, f. 8). Yani bu durumda mahkûmiyet hukuki varlığını devam ettirmektedir. Oysa mülga 765 sayılı TCK'ye göre, cezası ertelenen hükümlünün deneme süresi içinde yeni bir suç işlememesi halinde “mahkûmiyet vaki olmamış” sayılmaktaydı ve dolayısıyla, deneme süresi geçtikten sonra, işlenen suçlardan dolayı tekerrür hükümleri uygulanmamaktaydı.

IV. OLAY: Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 17.03.2022 tarihli ve E. 2018/301, K. 2022/182 sayılı Kararına konu olan olayda; T, bir sonbahar günü akşam saat 21.00 sıralarında futbolcular A, B, C, D, E, F ve G'nin antrenman yaptıkları spor salonuna gelir. Antrenman sırasında T soyunma odasının kilitli olan kapısının demirlerini ve camını kırarak içeri girer; futbolcuların askıda asılı halde bulunan kıyafetlerini yoklayarak, A'ya ait bir adet cep telefonunu ve 60 TL nakit parayı, B'ye ait bir adet cep telefonunu ve 30 TL nakit parayı, C'ye ait kimlik kartını ve 40 TL nakit parayı ve D'ye ait bir adet cep telefonunu ve 250 TL nakit parayı alır. Ancak T, olaydan üç gün sonra polis merkezine giderek kendisini ihbar eder ve zilyetliğine geçirdiği tüm eşyayı kolluğa teslim eder.

Soru 14. Bu olayda işlenen suçları, fail ve mağdurlarını, varsa nitelikli hallerini göstererek tespit ediniz.

Cevap 14. Bu olayda; T, spor salonundaki soyunma odasının kapısını kırmakla **mala zarar verme** (TCK, m. 151) suçunu işlemiştir. Bu suçun mağduru, spor salonunun sahibi gerçek kişidir. Spor salonunun kamunun mülkiyetinde olması durumunda, kamuya karşı işlenmiş olan bu suçun mağduru toplumu oluşturan herkes olur. Spor salonunun mülkiyetinin örneğin belediyeye ait olması durumunda, belediye bu suçtan zarar gören olur.

Şayet spor salonunun mülkiyeti kamuya ait ise, **kamu kurum ve kuruluşlarına ait, kamu hizmetine tahsis edilmiş veya kamunun yararlanmasına ayrılmış yer, bina, tesis veya diğer eşyaya zarar verilmesi**, mala zarar verme suçunun daha ağır ceza ile cezalandırılmayı gerekli kılan nitelikli unsurudur (TCK, m. 152, f. 1, bent a).

T, soyunma odasında bulunan ve mülkiyeti çeşitli kişilere ait olan eşyayı almakla **hırsızlık** suçunu işlemiştir. Bu suçun konusunu oluşturan eşya, **muhafaza altına alınmış eşyadır**: Nitelikli unsur (TCK, m. 142, f. 2, bent h). Bu suç **geceleyin** işlenmiştir: Nitelikli unsur (TCK, m. 143).

Soru 15. Olayda işlenen suçlarla ilgili olarak hangi içtima hükümlerinin uygulanması gerektiğini açıklayınız.

Cevap 15. Hırsızlık suçunun işlenmesi amacıyla mala zarar verme suçunun işlenmesi halinde, mala zarar verme suçundan dolayı soruşturma ve kovuşturma yapılabilmesi için şikâyet aranmaz (TCK, m. 142, f. 4).

Hırsızlık suçunun işlenmesi amacıyla mala zarar verme suçunun işlenmesi halinde, her iki suçtan dolayı ayrı ayrı cezaya hükmetmek gerekir: **Gerçek içtima.**

T'nin soyunma odasında bulunan futbolculara ait para ve sair eşyayı alma şeklindeki fiili, hukuki anlamda tek bir fiildir. Bu durumda T hakkında **aynı neviden fikri içtima** hükümleri (TCK, m. 43, f. 2) uygulanarak, hırsızlık suçundan dolayı bir ceza verilmesi ve bu cezanın artırılması gerekir. Şayet soyunma odasında her bir kişiye ayrı bir dolap tahsis edilmiş ve bu dolapların kapakları kilitli olsaydı, bu durumda her bir kişiye karşı ayrı hırsızlık suçunun işlendiğini kabul etmek ve **gerçek içtima** hükümlerini uygulamak gerekirdi.

Soru 16. T'nin üç gün sonra polis merkezine giderek eşyayı iade etmesinin ceza hukuku sorumluluğu üzerindeki etkisi ne olacaktır?

Cevap 16. Hırsızlık suçunu işledikten sonra pişmanlık duyan failin çaldığı eşyayı sahibine iade etmesi veya kolluğa teslim etmesi halinde, bu suça özgü **etkin pişmanlık** hükümlerinden (TCK, m. 168).

T, çaldığı para ve sair eşyayı olaydan üç gün sonra kolluğa teslim etmiştir. Olayın oluş biçimine göre, bu teslimat, yani etkin pişmanlık, **soruşturma evresinde** gerçekleşmiştir. Bu durum, etkin pişmanlık dolayısıyla cezada yapılacak olan indirim oranının belirlenmesinde göz önünde bulundurulacaktır.

Soru 17. Olayda oluşan suç veya suçları dikkate alarak, cezanın belirlenmesi sürecinde hangi hususların önem arz ettiğini değerlendiriniz.

Cevap 17. TCK, m. 61'de cezanın belirlenmesi ve bireyselleştirilmesinde izlenmesi gereken usul ve sıraya ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Bu çerçevede önce işlenen suçla ilgili olarak temel ceza belirlenecektir. Temel cezanın belirlenmesinde, işlenen suçun haksızlık muhtevasını oluşturan ve TCK, m. 61, f. 1'de tahdidi olarak sayılan hususları göz önünde bulundurmamak gerekir.

Şayet bir husus suçun nitelikli unsuru olarak belirlenmiş ise, **mükerrer değerlendirme yasağı** gereğince bu hususu temel cezanın belirlenmesinde dikkate almamak gerekir. Örneğin hırsızlık suçunun geceleyin işlenmesi bu suçun daha ağır cezayı gerektiren nitelikli unsurudur. Bu itibarla, hırsızlık suçunun geceleyin işlenmiş olmasını bu suçtan dolayı temel cezanın belirlenmesinde dikkate almamak gerekir. Temel ceza belirlendikten sonra, suçun geceleyin işlenmesi dolayısıyla temel cezayı artırmak gerekir.

Keza söz konusu olayda T, soyunma odasına girerek futbolculara ait para ve sair eşyayı çalmakla, yani hukuki anlamda bir fiille hırsızlık suçunu birden fazla kişiye karşı işlemiştir. Somut olay bağlamında üçüncü aşamada **aynı neviden fikri içtima** hükümlerini uygulayarak cezayı artırmak gerekir.

Akabinde, aynı neviden fikri içtima hükümlerinin uygulanması suretiyle yapılan artırmayla belirlenen ceza üzerinden cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebep olarak **etkin pişmanlık** hükümleri gereğince indirim yapılır.

Nihayet, etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanmasıyla yapılan indirimden sonra kalan ceza üzerinden **takdiri indirim sebeplerine** bağlı indirim yapılarak **sonuç ceza** bulunur ve buna hükmedilir.

T hakkında ayrıca mala zarar verme suçundan dolayı mahkûmiyet hükmü kurulur. Bu suçlardan dolayı hükümlenen cezalar toplanmaz. Her bir suçla ilgili mahkûmiyet bağımsızlığını muhafaza eder.